

"Dit is meer dan een generatieconflict" - interview met Mirjam Koen

Momenteel repeteert OT rotterdam de muziektheatervoorstelling *Als we Theodor met rust laten komt alles goed*. Vooruitlopend op de première 18 november vertelt schrijver en regisseur Mirjam Koen over haar fascinatie voor Theodor Adorno, de hoofdpersoon uit de voorstelling.

Theodor Adorno staat te boek als een ondoor-dringbare filosoof. Waarom koos je hem als hoofdpersoon voor je nieuwste voorstelling?
Theodor Adorno (1903 - 1969) is een interessant personage, als denker, muziekwetenschapper en als mens. Hij probeerde zich los te maken uit het burgerlijke milieu van zijn jeugd. Hij is onconventioneel in de liefde, maar heeft tegelijkertijd een hecht verbond met zijn vrouw. Adorno is intelligent en gevoelig en heeft van jongs af aan een grote afkeer van geweld en onrecht. Ik krijg de indruk dat hij zijn hele leven bezig is geweest om zijn verloren kinderparadijs terug te vinden in niet aflatende pogingen om het fascisme te doorgronden en te bezweren. Daarenboven is zijn gedachtegoed uiterst actueel.

Hoe kijk jij tegen zijn gedachtegoed aan?
Adorno waarschuwde voor de gevaren van de cultuurindustrie. Hij ziet massacultuur als voedingsbodem voor populisme. Hij was een fervent tegenstander van popmuziek en jazz, omdat deze in zijn ogen aan de leiband van de commercie lopen. De songs lijken uniek, maar zijn opgebouwd uit dezelfde beproefde schema's. De mensen worden volgens hem niet meer geprikkeld tot nadenken en lopen achter de massa aan. Hoewel hij hierin doorslaat, zie ik parallellen met de huidige tijd.

Welke parallellen zie je?
Adorno heeft het al over de 'vermarkting' van kunst. Vandaag de dag is de dwang dat alles meetbaar moet zijn en rendement moet opleveren alleen maar erger geworden: het onderwijs, de wetenschap, de zorg en de kunsten gaan gebukt onder een gebrek aan vertrouwen vanuit de overheid. Alles moet geperst worden in meetbare formats en wordt afgerekend op rendement. Er zijn tegengeluiden, maar het gaat heel langzaam. Kunst levert ofwel geld op (beeldende kunst als belegging, de horeca floreert als het publiek een avondje uit gaat), ofwel kunst wordt gezien als smeermiddel: de sociale cohesie, de verbinding, de diversiteit, de educatie varen er wel bij. Maar: het is taboe geworden om stil te staan bij de zeggingskracht van kunst als

kunstwerk. brrr... dat is elitair, ongrijpbaar en vooral niet verkoopbaar. Ook daarin viert het populisme hoogtij.

In de voorstelling neem je de Busenattentat als aanjager voor de gebeurtenissen. Waarom concentreer je je op dit stukje uit zijn leven?
Adorno was een grote inspirator voor jonge studenten. Ik vind het tragisch dat hij eind jaren zestig tegenover hen kwam te staan, terwijl ze in wezen dezelfde idealen deelden. Tijdens de zogenoemde 'Busenattentat' wordt hij ten overstaan van een bomvolle collegezaal vernederd door drie rebellerende studentes die bloemen over hem heen strooien, om hem heen dansen en hem proberen te kussen. Ze veroordelen hem, omdat hij zijn maatschappijkritische theorieën niet wil omzetten in activisme. Dit is meer dan een generatieconflict, het is ook een botsing van levenshoudingen. Ik probeer het publiek inzicht te geven in die levenshoudingen door zowel Adorno als de drie studentes een stem te geven. Niet lang na deze vernederende happening, is hij gestorven aan een hartinfarct.

Hoe ben je te werk gegaan bij het schrijven van het script?

Ik heb veel gelezen óver Adorno en heel weinig van zijn werk, daarvoor moet je een geschoold filosoof zijn. Ik werkte nauw samen met filosoof Dora Timmers, die zijn belangrijkste werken heeft gelezen. Na de researchperiode ben ik gaan schrijven. Ik kies een uitgangspunt, heb een beeld van de lijn en laat dan de personages zoveel mogelijk hun gang gaan. Ik wilde dat de muziek een belangrijke rol zou spelen, juist omdat Adorno zo'n hekel had aan populaire muziek. We bestoken hem met schlagers en popmuziek. Daarnaast maakt geluidskunstenaar Eric Magnée elektronische composities voor de voorstelling.

Als we Theodor met rust laten komt alles goed speelt van **16 november t/m 4 december bij OT rotterdam**. Daarna tournee t/m 23 december

Tickets www.ot-rotterdam.nl
06 45338136